herpy

GEKKOER

Western chameleon gecko

Eurydactylodes occidentalis

Eurydactylodes occidentalis er den mindste art i slægten af nykaledonske chamæleongekkoer: en lille, nataktiv trægekko med gribehale, som kun lever i kystlavlandet på vestsiden af Grande Terre. Arten blev først beskrevet i 2009, er truet i naturen og ses kun sjældent i fangenskab. Pasningen bygger på slægtningene *Eurydactylodes vieillardi* og *Eurydactylodes agricolae*.

Familie: Diplodactylidae

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**5 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Tørskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**27-29 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, frugt og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**50-90 dage** ved 22-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Truet (EN)**

Arten står ikke på CITES-listerne og ikke i bilagene til EU's forordning 338/97, så der kræves ingen CITES- eller EU-dokumenter ved køb og salg.

Om arten

Eurydactylodes occidentalis er en slank, lille gekko med trekantet hoved, store øjne uden låg, lodrette pupiller og en gribende hale. Det er slægtens mindste art: kroppen bliver op til 5 cm fra snude til kloak. Totallængde og vægt er ikke dokumenteret.

Hovedskællene, især mellem næseborene og foran øjnene, er store, kantede og ret symmetriske. Der er ingen knopskæl i nakken. Furen fra mundvigen og furen under øreåbningen hænger ikke sammen, men er adskilt af en smal bro af skæl, og det adskiller arten fra *Eurydactylodes symmetricus* og *Eurydactylodes agricolae*. Mod *Eurydactylodes vieillardi* adskiller den sig ved de større, mere symmetriske hovedskæl og ved den mindre størrelse. Tegningen er tre uregelmæssige, mørke tværbånd på lys bund. Hannen har mere end 60 porer foran kloakken, ordnet i flere rækker.

Arten blev beskrevet i 2009 af Bauer, Jackman, Sadlier og Whitaker. Det latinske artsnavn betyder "vestlig" og henviser til udbredelsen langs vestkysten. Ved beskrivelsen var arten kendt fra kun fire eksemplarer, og den adskiller sig tydeligt fra de tre andre arter i slægten på genetiske data. Den er langt sjældnere i terrarier end *Eurydactylodes vieillardi* og *Eurydactylodes agricolae*.

Levetiden er ikke dokumenteret, men slægtens øvrige arter kan leve mindst 10 år.

Udbredelse og levested

Eurydactylodes occidentalis lever kun i kystlavlandet på vestsiden af Grande Terre i Ny Kaledonien, i Province Sud. Typelokaliteten er et lavtliggende sumpområde, Marais Fournier ved Gouaro-Déva nordvest for stranden ved Poé, nær Bourail. De få senere fund ligger i samme område og lidt længere mod sydøst. Udbredelsen er snæver og splittet op.

> **Oprindelig udbredelse:** Ny Kaledonien.

LEVESTED

Arten lever i lavlandsskov og krat langs vestkysten, fra havniveau til omkring 20 m over havet, også i kanten af sumpområder. Den er nataktiv og lever i buske og lavt løv, hvor den sover skjult om dagen. Vestkysten er tørrere og varmere end de bjergrige dele af Grande Terre, med en tydelig tør periode og en mere fugtig sæson.

Arten er truet (EN). Kystlavlandet er stærkt opdelt af rydning til landbrug og græsning, og skovrestene brænder gentagne gange. Den invasive myre *Wasmannia auropunctata* er en yderligere trussel mod små, trælevende krybdyr på Ny Kaledonien.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Eurydactylodes occidentalis*. Tallene er lånt fra *Eurydactylodes vieillardi* og *Eurydactylodes agricolae*, som har næsten samme levevis og størrelse. Til ét voksent dyr skal terrariet være mindst 45 × 45 × 60 cm (længde × bredde × højde). Større er bedre, og højden er vigtigere end bundarealet, fordi arten klatrer. Et par eller en han med to hunner kan holdes sammen i et terrarie med mere plads; uden avl er der ingen grund til mere end ét dyr. Et glasterrarie med net i låget giver både høj fugt og frisk luft. Nettet skal være fint, for dyrene er små og slipper ud gennem små sprækker.

Indret med mange tynde grene i forskellige tykkelser, lianer, kork og blade, så dyret kan klatre og sove i løvet. Der skal være skjul i alle højder, ikke kun på jorden. Levende planter giver skjul og hjælper med at holde på fugten. Som bund fungerer 60 % økologisk muldjord og 40 % kokosfiber med et tykt lag blade ovenpå, som også dæmper et eventuelt fald. Fjern ekskrementer dagligt, og skift hele bunden hver tredje til fjerde måned.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 22-26 °C i det meste af terrariet og en varm plads under en lampe på 27-29 °C. Om natten skal temperaturen falde til 20-23 °C. En hvid varmepære på omkring 40 W over en gren øverst i terrariet er den enkleste opvarmning; er pladsen for varm, skiftes til en svagere pære. Varmen er højest foroven og lavest forneden, og der skal være grene og løv i alle højder, så dyret selv kan vælge. Mål med et digitalt termometer, hvor føleren sidder på grenen under lampen. Temperaturen må ikke komme over 30 °C. Slægtens små, nataktive arter er følsomme over for varme, så placér terrariet væk fra vinduer og radiatorer.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hold luftfugtigheden på 60-80 %, målt midt i terrariet. Den er lavest i den varme ende og højest i den kølige. Den skal stige om natten og falde i løbet af dagen, men aldrig komme under 50 %. Forstøv terrariet grundigt med en trykforstøver hver aften og om morgenen efter behov, så dyret kan drikke dråber fra bladene. Stil desuden en lav skål med frisk vand, og skrub den en gang om ugen. Bund og grene skal kunne tørre op mellem forstøvningerne, for vedvarende for høj fugt og stillestående luft giver hud- og luftvejsproblemer.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og kan klare sig uden UVB, når foderet indeholder D3-vitamin, men et svagt UVB-lys er en fordel. Brug et UVB-rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1), fx et T5-rør på 7 %, 20-30 cm over nettet eller 25-40 cm under nettet. Et rør på 2,4 % skal sidde tættere, omkring 10 cm over nettet. Målet er et UV-indeks på 1-2 på den øverste gren, og det kontrolleres bedst med en UV-måler. Der skal altid være skygge i resten af terrariet. Hold lyset tændt 10-12 timer og lidt længere om sommeren, styret af et tænd-sluk-ur. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten er formentlig frugt- og insektæder som resten af slægten. Giv omkring halvdelen færdigfoder til frugtædende gekkoer, rørt op til en tyk grød, og halvdelen levende insekter. Grøden gives i en lille skål på en væghængt hylde og ikke på jorden. Skift mellem flere smagsvarianter, så kosten bliver varieret.

Unger op til et år får insekter hver anden dag og grød 2-3 gange om ugen. Voksne får insekter og grød 2-3 gange om ugen. Egnede insekter er fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, silkeorme og voksmøl, ikke længere end afstanden mellem dyrets øjne. Fordi arten er så lille, skal insekterne være små. Pudr insekterne med kalk og D3-vitamin, lad dem æde godt fodermiddel i 2-3 dage før fodring, og giv et multivitamin en gang om måneden.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Eurydactylodes occidentalis er lille og rolig, og slægtens arter kan vænnes til kort håndtering. Lad et nyt dyr få to uger i fred, og håndtér det kun, hvis det har spist. Start med korte besøg, hvor hånden holdes stille i terrariet, og hold derefter sessionerne under fem minutter. Støt fødder, krop og hale, og lad dyret gå fra hånd til hånd. Sid tæt ved en blød overflade, så dyret ikke falder langt, hvis det hopper. Tag aldrig fat i halen. Håndtér helst om aftenen, så du ikke forstyrrer dyrets hvile.

Eurydactylodes vieillardi og *Eurydactylodes agricolae* kan sprøjte en klæbrig, ildelugtende væske fra halen, når de forskrækkes, og den giver smerter, hvis den rammer øjnene. Om *Eurydactylodes occidentalis* gør det samme, er ikke dokumenteret, men håndtér dyret på samme måde, og vask hænder bagefter.

Et par eller en han med to hunner kan gå sammen, men to hanner må aldrig holdes sammen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *Eurydactylodes occidentalis*. Hannen har en tydelig hemipenisbule ved halens rod og mange porer foran kloakken, hunnen mangler begge dele. Hos unger er kønnet sværere at se. Dyrene skal være fuldt udvoksede og i god foderstand, før de sættes i avl, og hunnen skal have gode kalkreserver.

PARRING

Som hos *Eurydactylodes vieillardi* og *Eurydactylodes agricolae* sætter en hvileperiode på 2-3 måneder med kortere dage (under 12 timers lys) og 20-22 °C om dagen æglægningen på pause. Derefter hæves lys og temperatur igen, og det sætter gang i parringen. Par og trioer med en han og to hunner kan gå sammen hele året, men flere end to hunner pr. han giver færre æg.

ÆGLÆGNING OG KULD

Eurydactylodes occidentalis er æglæggende. Slægtens arter lægger 1-2 æg ad gangen med tre til fire ugers mellemrum, og det samme gælder formentlig denne art. Giv hunnen en æglæggekasse med mindst 10 cm dybde, fyldt med en fugtig blanding af halvt tørvemos og halvt vermiculite, så hun kan grave æggene dybt ned. Hold øje med æg uden for kassen, de er som regel ubefrugtede eller dårlige. Giv hunnen rigeligt kalk og insekter i hele sæsonen.

INKUBATION

Flyt æggene forsigtigt og uden at vende dem til en lille boks med fugtig vermiculite, og åbn låget hver fjerde til syvende dag, så luften skiftes. Ved 22-26 °C klækker æggene efter 50-90 dage, oftest efter 70-90 dage.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne får samme pasning som de voksne, men med kraftig daglig forstøvning, så de kan nå at drikke dråberne. Mangel på vand er den hyppigste årsag til, at unger ikke trives. For fugtigt og uden luft giver lige så let luftvejsinfektioner, så god ventilation er afgørende. Hold hver unge i en lille, enkel boks med køkkenrulle, tynde grene og kunstige planter, og giv dem frisk grød hver anden dag og små insekter, pudret med kalk.

Sundhed og typiske fejl

Sygdomme hos *Eurydactylodes occidentalis* er ikke beskrevet. Hos slægten skyldes de typiske problemer pasningen:

- Vedvarende for høj eller for lav fugt, som giver hud- og åndedrætsproblemer. Hold fugten på 60-80 %, og lad terrariet tørre op i løbet af dagen.

- For meget varme. Hold temperaturen under 30 °C.
- Mangel på kalk og D3-vitamin, især hos hunner i avl. Pudr insekterne med kalk, og giv svagt UVB-lys.
- Tab af halen. Tag aldrig fat i halen.
- Dehydrering hos unger, hvis forstøvningen er for sparsom.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.